

#ForfatterPåVej

Alting former, Alting har Betydning, det, der er og det, der drømmes, det, der vides og det, der anes, - det lægger hvert sin let, men sikkert dragne Gang af Linier, som saa skal formes ud og dybes efter, som saa skal rundes bort og slettes ud.

I.P Jacobsen: *Niels Lyhne*

Forfattere på vej

Johannes V. Jensen og Thit Jensens forfatterveje begynder i Farsø. Her i 1800-tallets sidste tiår ligger byen endnu godt gemt af vejen i Himmerlands mørke indre. Nogle gårde og en halv snes huse, kirke, præstegård, skole, apotek (med købmandshandel), distriktslægebolig og en vejrmølle. Kun de sandede landeveje forbinder byen med resten af Kongeriget og verden derude.

Store forandringer

Men store forandringer er undervejs. Ulejliger man sig bare til Viborg, Hobro eller Aalborg ser meget allerede anderledes ud. Her blæser de moderne vinde kraftigere. Hjemme i Farsø er der endnu ingen faglige organisationer og erhvervs sammenslutninger, ingen politiske massebevægelser, konkurrenceidræt, jernbane, gasbelysning, elektricitet og hvad de nye tider ellers bringer med sig.

Fra land til by

Selv i de fjerneste provinskroge må forældre ruste de nye generationer til at begå sig en verden, hvor ingenting vil være helt som det var. Og ligesom utallige jævnaldrende bryder Johannes og Thit op fra en tilværelse på landet for at tage det livsbestemmende spring til livet i byen.

Det gamle og det ny

Med sine 350.000 indbyggere er København landets suverænt største by, centrum for en hæsblæsende økonomisk udvikling og de voldsomme sociale og politiske kampe, der er fulgt i kølvandet på enevældens fald. En konservativ kreds af godsejere og embedsmænd har taget på sig at stå vagt om det bestående samfund og dets støtter. Overfor står en umage alliance af bønder, husmænd, erhvervsdrivende og intellektuelle, for slet ikke at tale om arbejderne, *de mange*, hvis tal dagligt vokser i de nye kvarterer, der omkranser byen.

Kulturkampen

Bølgerne i det politiske liv går højt. Samtidigt raser en kulturkamp med ikke mindre styrke. I 1890'erne er taktstokken i hovedstadens kunstneriske og litterære miljø endnu præget af Det moderne Gennembruds bannerførere. I snart årtier har der været ført en krig mod alt, hvad der rimer på Gud, Konge og Fædreland.

De moderne kunstnere

Realisme og naturalisme har været de moderne kunstneres *credo*: opgør med det forløjede og idealiserede: vise menneskene og tingene *som de er*. Hverken mere eller mindre. I klunkestuerne lider det dannede publikum af nerver. Det er det moderne livs tempo og fart, der kræver sin pris. Traditionen har mistet sin magt. Udenfor hersker jungleloven. Det er ikke kønt.

Alting former...

"Alting former..." skriver I. P. Jacobsen i sit portræt af *Niels Lyhne*. Jacobsen er én af det moderne gennembruds førerskikkelser. Han ser, hvordan mennesker er blødt ler, let påvirkelige, prisgivet deres natur og deres impulser. Ikke alle deler dog det hævdundne dogme, at moderne kunst og litteratur *partout* skal skildre den ydre verdens og drifternes magt over mennesker. Der *må* være mere i livet end jagten på penge, sex, magt og ære.

I sindets afkroge

Grundstemning i tidens nye kunstneriske miljøer er mere rastløs og søgende end længe set. Nye generationer af kunstnere er begyndt at udforske menneskets indre liv. Psykologi er blevet modefag. Litteratur og kunst går stadig oftere på opdagelse i menneskets underbevidste og i det overnaturliges grænseland. Andre fascineres af tanken om *Stormennesket*, der uden indre konflikter og smålig skelen til sine omgivelser, gør som han finder rigtigt.

Sin egen stemme

Som fremmede fugle i hovedstaden begynder både Johannes V. Jensen og Thit Jensen deres forfatterliv i den storm, der blæser fra det gamle og ind i det nye, det 20. århundrede. Hver for sig må de finde deres vej i tidens virvar, finde et grundlag og de idéer, der kan bære deres forfatterdrøm gennem. Fælles har de dog samme ønske om *at blive set og at være en stemme*.

Forfatter på vej

For begge søskende bliver forfattervejen lang og går gennem et uigennemskueligt netværk af forlæggere, redaktører, familie, kærester og venners venner. Forfatterdrømmen skiller dem fra hinanden for resten af livet. Til gengæld fører den dem ad hver sin vej ind i vores store fælles historie.

